

Skulpturguiden

en presentation av den offentliga konsten i Hässleholm

inledning	3		
Hässleholm Kulturhus	4–6	Nytorget	18–19
Järnväggsgatan	7, 10	Hembygdsparken	20–23
Norra Station	8–9	Vallgatan	24
Tingshusgatan	11	Andra Avenyn	24–25
Frykholmshuset	11–12	Godtemplaregatan	26
Stortorget	13–14	Fisktorget	27
Första Avenyn	14–16	Vattugatan	28–29
Östergatan	17	karta med hänvisningar	30–31

Inledning

Hässleholm växte fram tack vare södra stambanan. Järnvägen, som lades från Malmö till Stockholm, nådde Hässleholm år 1860 och förde med sig människor, handel och industri.

Staden fick sina rättigheter den första januari 1914 och har därefter långsamt utvecklats som mötesplats i nordöstra Skåne.

Alla städer och regenter med självaktning har använt sig av konsten för att demonstrera makt och betydelse. Monumentala statyer med forna regenter på häst har idag ersatts med en annan typ av konst. Konst som det inte alltid går att förstå lika lätt som ett avbildande porträtt.

Den samtida offentliga konsten blir därför snabbt ett samtalsämne. Att på gator och torg mötas av en modern skulptur som inte är avbildande och som inte går att förstå direkt, kan upplevas mycket provocerande.

Konst i det offentliga rummet tar plats och kräver uppmärksamhet. Konstnären har arbetat med en idé och en gestaltning i månader, ofta i år, utvecklat ett eget bildspråk, en egen teknik. Självklart vill konstnären bli uppmärksam och sedd! Det behovet delar vi alla.

Samtida offentlig konst ställer ofta många frågor men lämnar sällan några tydliga svar.

Lena Cronqvists skulptur Grimaserande flicka, som står på Östergatan, har väckt mycket ilska och debatt bland kommunens invånare.

Får konst verkligen se ut på det viset? Varför är flickan så ful? Vad vill konstnären?

Den här foldern ger inga tydliga svar. Men den kan vara en guide som får dig att se och fundera kring offentlig konst på ett nytt sätt.

Skulpturerna är presenterade efter ett tänkt vandringsförslag, där du som läsare kan guidas genom centrala Hässleholm med foldern i din hand. Kartan på sidan 30 visar sträckning och placering av verken.

Även stadens äldsta skulpturer finns med i denna upplaga. I den lilla stadsparken hittar du På Demantehällen av Axel Ebbe, som kom på plats sommaren år 1932. Redan två år därefter fick han uppdraget att utforma en ny skulptur. Denna gång i form av en snapphane som spejar ut över den gröna Hembygdsparken. Skulpturen av snapphanen Lille Mats från 1934 har sedermera blivit något av en symbol för Hässleholm.

Skulpturerna i staden har kommit på plats som ett resultat av kommunens ambition och vilja att förändra befintlig stadsmiljö. Verken ägs av Hässleholms kommun där inget annat anges.

Hässleholm kulturhus

Kulturhuset invigdes 28 december år 2000. Statens Konstråd och Hässleholms kommun investerade 1,2 miljoner kronor i offentliga konstverk. Målningen i salongsfoajén är en gåva från Länsförsäkringar Göinge.

Henrik Jørgensen

Henrik Jørgensen
Galaxisk korsväg | 2000

Den 25 meter höga entréhallen gav Henrik Jørgensen impulsen att arbeta med rymd och viktlöshet.

Hans konstverk består av sex objekt i olika material: sprutlackerad trä, akrylplattor, glasfiber och plexiglas i olika nyanser.

På den norra väggen med den stora trappan som leder upp till salongerna, är tre objekt placerade med hänsyn till trappan och det infallande dagsljuset. Den stora kvadraten högst upp är den mörkaste. Den upplevs större ju högre upp i trappan man kommer. Den lilla vita kilen i glasfiber skapar en övergång till den södra väggen där den utskjutande ateljén hänger viktlost och svävande.

Galaxisk korsväg är ett exempel på integrerad konst som smälter samman med övrig arkitektur och utformning av ett rum.

I sin helhet ger entréhallen ett luftigt och syrerikt intryck, utan tunga inslag eller dystra färger. Besökarens första intryck av huset blir ljust och positivt, vilket är viktigt för kulturhusets profil som kommunens mest besökta institution med i genomsnitt 1 500 besökare varje dag.

1 Entréhallen

fakta om konstnären

Konstnär Henrik Jørgensen
Född 1958 i Köpenhamn där han bor och arbetar
Inriktning efter utbildning på Danska Konstakademien har Henrik studerat i New York och arbetat mycket med film. Han skriver även texter till konstkataloger.

Eva Larsson
Utän titel | 2000

Från entréhallen går vi in i stadsbiblioteket där ögat fångas av en grupp färgsprakande och svävande såpbubblor som har fastnat på väggen ovanför barnavdelningen.

Eva Larsson har fotograferat motiv från kommunen, även om det inte går att se direkt var de är hämtade. Genom att reflektera bilderna genom en konkav spegelyta och montera dem på runda och elliptiska akrylglasskivor med högljumsigt lack, har konstnären fått fram bubbelformade, lekfulla och luftiga konstverk som lockar till fria associationer.

2 Stadsbiblioteket

Eva Larsson

fakta om konstnären

Konstnär Eva Larsson
Född 1953, verksam som konstnär i Malmö
Inriktning studerat på Forums Konstskola i Malmö och Konstakademien i Köpenhamn. Arbetar gärna med geometriska former och mönster.

Alf Björk
Via Prima | 1994 | 2001

Med 14 temperamålningar på figursågade husfasader i trämaterial och monterade på ljudabsorberande skivor, har Alf Björk gestaltat Hässleholms huvudgata Första Avenyn.

Staden, den enda i riket med tre avenyer, fick sin karaktäristiska utformning av SJs chefsarkitekt Adolf W Edelsvärd som inte enbart ritade stationshuset utan även gav riktlinjer för övrig stadsplanering med alléförsedd huvudgata mellan station och kyrka. Målningarna utgår från en verklig byggnadskarta med utsatta höjd och vertikalangivelser.

3 Stadsbiblioteket

Alf Björk

fakta om konstnären

Konstnär Alf Björk
Född 1947 i Vinslöv där han idag bor och arbetar
Inriktning tydliga arkitektoniska influenser i sina verk. Arbetar främst med temperamåleri, objekt, installationer och offentliga verk.

Jukka Mäkelä
Reflection | 2004

En trappa upp, i fonden av kulturhusets salongsfoajé, hänger en akrylmålning i gråtoner målad av en av Finlands mest etablerade och erkända konstnärare. Målningen som hämtat sin färgpalett från ett nordiskt vinterlandskap, är en gåva från Länsförsäkringar Göinge till Hässleholms kommun.

Konstnären Jukka Mäkelä, en av Finlands främsta nu levande konstnärer, har ett starkt personligt uttryck. Hans stil kännetecknas av jordnära och monumental expressionism, vilken på senare år kompletterats med känslighet och skörhet.

Mäkeläs verk ingår i många betydelsefulla internationella samlingar.

Jukka Mäkelä

4 Kulturhuset, salongsfoajén

fakta om konstnären

Konstnär Jukka Mäkelä
Född 1949 bor och arbetar i Fiskars, Finland
Inriktning utbildning vid Konsthögskolan i Helsingfors, genomfört retrospektiv separatutställning på Kiasma och belönad med presidentens Pro Finlandia-medalj.

Minako Masui
Vindens portar | 2003

Vi lämnar Kulturhuset och går ut på Vattugatan. Modern arkitektur kompletteras med två skulpturer i svart betong infärgade med italienskt pigment. Skulpturen som vätter mot Stortorget har en lekfull organisk bladform i mitten, ett spännande hål för vinden, ljuset och barn som gärna klättrar upp i håligheten. Den andra skulpturen har en trädformad öppning och står längre ner mot Andra Avenyn.

Skulpturerna är tillverkade med handgjorda gjutformar i trä. Betongen är lackad ett stort antal gånger för en blank och jämn yta. Konstverken är gjutna i Kristianstad.

De mjuka och organiska formerna skapar en tvärkontrast till de överdimensionerade blockens rationella och rätvinkligna former. Skulpturerna förhöjer och ger ytterligare tyngd åt gatans teatrala utformning, där de kan ses som fast rekvisita i en föreställning där vi själva spelar huvudrollerna.

Konstnären Minako Masui har ägnat en stor del av sitt konstnärsskap till den grafiska tekniken. Hennes japanska ursprung ger sig till känna i ett rent och avskalat formspråk. De senaste åren har Masui arbetat i större format – ofta med långa hängande ark och med skulpturer.

5 Vattugatan

fakta om konstnären

Konstnär Minako Masui
Född 1940 i Yokohama, Japan. Flyttade till Malmö 1962
Inriktning utbildning vid Forums Grafikskola, känd för sitt grafiskt rena formspråk och estetik som vi förknippar med Japan.

Minako Masui

Margit Kristiansson

Margit Kristiansson
At Full Speed | 1995

Med Vindens portar i ryggen går vi till vänster och stannar vid platsen framför stationsbyggnaden. Ett skinande konstverk i blankpolerad rostfri stål, för tankarna till såväl snabbtåget x2000 som gamla tiders ånglok. Rörelsen och farten finns i denna abstrakta skulptur, på ett fundament av grå granit.

Margit Kristiansson fångar i sitt konstverk förtjänstfullt stadens identitet som knutpunkt för järnvägen sedan 1860. Skulpturen vann en utsmyckningstävling utlyst av dåvarande kommunstyrelse inför ombyggnaden av stationen. Konstnären är representerad med ett flertal verk på andra platser i kommunen.

6 Järnväggsgatan

fakta om konstnären

Konstnär Margit Kristiansson
Född 1927, bosatt i Vittsjö
Inriktning lång konstnärlig utbildning, bl a på Konstfack, och bemästrande av många konstnärliga tekniker som måleri, textil och skulptur.

Stellan Lindblad
Katedral / Monolit II | 1995

Vi går in i den nybyggda delen av stationshuset. På väggen, vid rulltrapporna upp till spåren, finns ett 30-tal plattor i emaljerad stålplåt, inmurade i hisschaktet.

Glasrotundan tolkas av konstnären som en modern katedral från vilken man färdas både horisontellt och vertikalt. De emaljerade stålplattorna an knyter till rosettfönster och emaljens blanka yta spelar mot den matta och grova putsen. Den starka röda färgen är inspirerad av vallmofält och ska kunna ses från tågen.

Verket ägs av Jernhusen och är utplacerat av Statens Konstråd.

7 Resentrum

Stellan Lindblad

fakta om konstnären

Konstnär Stellan Lindblad
Född 1944. Avled 1998 i Stockholm.
Inriktning studier av animerad film och foto vid Royal College of Art i London. Arbetade gärna med och undervisade i emaljmåleri vid Konsthögskolan.

Anders Rönnlund

Anders Rönnlund
Partitur | 2006

Vi tar rulltrapporna och går över spåren. På andra sidan öppnar sig en plats med en monolit skulptur i akrylplast. Klart vatten pumpas upp och rinner genom frästa mönster i oregelbundna intervaller. Skulpturen är en pendang till glasfasaden och utgör porten till området Norra Station.

Anders Rönnlund har utgått från områdets former och byggnader. Verket är inspirerat av musik och rytm där vattnet spelar en central roll som plötslig rörelse och återkommande puls.

8 Norra Station

fakta om konstnären

Konstnär Anders Rönnlund
Född 1951, bor och arbetar i Uppsala
Inriktning videoinstallationer, grafisk och offentlig konst samt formgivare av lyxsviter till ishotellet i Jukkasjärvi. Utställningar i Ryssland och Argentina, projektledare för Statens Konstråd.

Lars-Åke Blom
Lisa | 2004

Inom utbildnings- och företagscentret Norra Station, står en skulptur föreställande en flicka som läser i en bok. Skulpturen är tillverkad av ett stort antal sammansvetsade obehandlade järnfragment; rundlar, ellipser och mer oregelbunda former.

Materialet består av restprodukter från tillverkningsindustrin och har fogats samman i konstnärens ateljé i Västra Torup. Väder och vind tillför ytan patina, en rost som med tiden medför att skulpturen kommer att falla samman.

9 Norra Station

Lars-Åke Blom

detalj av skulpturen

fakta om konstnären

Konstnär Lars-Åke Blom
Född 1955, bor i Västra Torup
Inriktning målning, smide och keramik, utsmyckningar i Västra Torups Kyrka, verksam som skulptur- och bildlärare på kommunens estetiska program.

John Wipp
Fasadrelief | 1991

På en fasad till bostadsområdet Bokeberg, hittar vi en tredimensionell tegelrelief av nestorn John Wipp.

Under sina sex decennier som aktiv konstnär, skapade Wipp ett stort antal offentliga verk. Emaljmålningar, färgad puts, målad fasadplåt och mosaiker. Wipp var engagerad pedagog, professor emeritus vid Kungliga Konsthögskolan i Stockholm och behärskade även ordkonsten som poet och debattör.

I Sydsvenskan formulerade han 1986 sitt svar på frågan – Vad är konst?

"Konst skapas av ensamma individer som inte kan låta bli att söka efter ett något, som kan liknas vid en bekräftelse. Ett sökande efter ett något, som man tror sig kunna mycket väl känna igen när man ser det. Man vill se detta något. Därför gör man sina bilder. Sökande, påstående, lekande, med allvar. Och det som blir till på vägen visar man upp, och andra människor kanske känner igen sitt eget sökande, kanske känner att detta liknar det något de själva vet att de känner igen när det uppenbarar sig."

10 Bokeberg

fakta om konstnären

Konstnär John Wipp
Född 1927 i Stockholm, död 2005 i Lund
Inriktning utbildad på Konstfack, i Florens och London, debuterade 1948 på Liljewalchs konsthall och flyttade till Lund 1960. Undervisade i formlära och målning.

John Wipp

Walter Bengtsson Ikaros/Högmod går före fall | 1992

Walter Bengtsson hittade några droppformade glaspärlor på en loppmarknad. Han började leka med pärlorna och kom att tänka på legenden om den grekiske guden Ikaros. För att kunna fly, fick Ikaros vingar av sin far, men flög för nära solen så vingarnas vax smälte och han störtade ner i havet.

Där har vi inledningen till den monumentala skulptur som står i hörnet Järnvägsgatan och Tingshusgatan. Skulpturen består av förgyllda koppardetaljer, rostfri stål och färgat glas på en bas av blå och röd granit. Kvällstid lyser de små glaskulorna och Ikaros ögon vackert i mörkret. Vingarna är tillverkade i förlaga efter en stork. Den förgyllda lagerkransen och det gyllene klotet fångar solens strålar med en skimrande lyster från äkta bladguld.

Walter Bengtsson arbetade ofta med koppar som han förnicklade, patinerade och emaljerade och är mest känd för sin väggutsmyckning av Kaknästornet. Han invaldes 1971 som ledamot i Svenska konstakademien.

Skulpturen är privatägd av Norén fastigheter.

11 Järnvägsgatan

fakta om konstnären

Konstnär Walter Bengtsson

Född 1927 i Halmstad. Avled 1998.

Inriktning utbildad i Italien, välkänd för en tydlig egen stil med färgrika och spektakulära skulpturer. Inspirerad av grekisk mytologi och Bror Hjort.

Walter Bengtsson

Bror Forslund Ringlek/Lekande barn på liljekalk | 1964

Bror Forslund är främst känd för sitt arbete som skulptör och tecknare med över 400 porträtt, spridda över hela världen.

Hans lätta formspråk, ofta av barn i svävande former, känns tydligt igen. Forslund arbetade i gips, lera, sten, trä och metall. Efter debuten 1937 på Malmö museum, ställde han ut på Liljevalchs vårsalong och är rikt representerad i landet.

Skulpturen i patinerad brons står framför Tingshuset från 1866, en av stadens äldsta byggnader.

12 Tingshusgatan

Bror Forslund

fakta om konstnären

Konstnär Bror Forslund

Född 1909 i Kävlinge. Död i Karlshamn 1982.

Inriktning började hugga skulpturer i trä redan vid fem års ålder. Sin första beställning, en byst av Hjalmar Brandting, utförde han som 14-åring.

Peter Tillberg Herden och fåret | 2000

Vi svänger in på gågatan Frykholmogatan och upptäcker en spenslig gestalt efter ca 100 meter. En herde med sin stav står på en grusbädd, en symbol för den torra öknens, och spanar. Han letar efter det försvunna fåret som ligger på en bädd av grön sedum, inspirerad av Irlands gröna ängar och frodighet.

Modellerna av ihopvirade grenar, strandfynd och stubbar, är gjutna i brons med patinerad yta, utfört på Hannas bronsgjuteri i Hammenhög.

I början av 1990-talet flyttade Peter Tillberg till Rhonedalen i Frankrike där han vid vandringar i dalens delta hittade material till sina konstverk. Vrakgods, trädgrenar och blankpolerade föremål, sammanfogas med gummiband till spensliga gestalter, som i detta konstverk.

Peter Tillberg är en av våra främsta konstnärer med ett djupt samhällsengagemang och starkt patos.

Som radikal och samhällskritisk ung konstnär blev han 1972 främst känd för den fotorealistiska målningen **Är du lönsam lille vän?** med en grupp barn i en skolsal.

Till skulpturerna Herden och fåret har Peter Tillberg även skrivit en saga med spännande illustrationer i svart kol. På nästa sida hittar du foton på skulpturerna med detaljer av strukturen och ytan.

13 Frykholmogatan

fakta om konstnären

Konstnär Peter Tillberg

Född 1946 i Stockholm, bor i södra Frankrike och i Viken.

Inriktning arbetar gärna med olika material. Målar, skulpterar, tecknar, illustrerar böcker och gör scenografi. Tillberg är ledamot av Svenska konstakademien sedan 1990.

Peter Tillberg

Åsa Herrgård Speak out | 2000

Vi fortsätter ut på Stortorget och upptäcker en spännande skulptur framför Stadshotellet.

Konstnären Åsa Herrgård har lekt med den grafiska form som ett audiogram, en hörselkurva, bildar.

Kurvan modellerades fram i lera. Den är därefter gjuten i brons som sedan patinerats. Monterad på en ställning fungerar den som en ledstång eller ett svävande handtag för en tänkt talare. Mellanrumformen för hörselkurvan bildar skulpturens bas. Fundamentet i svart diabas från Hågghult, inbjuder till att stå, sitta och klättra på.

Det var viktigt för konstnären att använda material från bygden. Herrgård strävar efter att betraktaren skall kunna hitta kopplingar till sig själv, sin egen kropp och sin nära omgivning i skulpturen.

Namnet på skulpturen är inspirerat av Speakers Corner, en öppen talarstol i Hyde Park i London, där alla är välkomna att yttra sig.

I Åsa Herrgårdskonstnärskap finns en stark koppling till platsen och naturens växtkraft. De senaste åren har hon utvecklat sitt intresse för kinesisk kultur i material och formspråk.

14 Stortorget

fakta om konstnären

Konstnär Åsa Herrgård
Född 1956 i Malax, Finland, bor i Hamburgersund
Inriktning kom till Sverige för studier av konst och dramatik. Arbetar med foto, skulptur, performance, offentliga verk och scenprojekt. Hon har dokumenterat traditionellt kinesisk utövande av tai chi.

Åsa Herrgård

▲ Skulpturen Speak Out står på Stortorget som en mötesplats och spontan talarstol för den som vill och känner för att säga något. Talare använder skulpturen som ett podium bl a vid mindre torgmöten. Barn klättrar gärna i den svävande kurvan.

Skulpturen består av svart diabas från Hågghult och en svävande kurva i en grafisk form av en hörselkurva, i patinerad brons.

Gustaf Nordahl
Våren | 1959

1951 började stadens män planera en staty till Stortorget som skulle upplevas positiv och inbjudande. Efter diskussioner och många omvägar gick uppdraget till konstnären Gustaf Nordahl, som redan tidigare uppmärksammats internationellt för sin naturrealism och sensuella nakenmodeller.

Han var den siste konstnär att vinna en olympisk guldmedalj i grenen konst vid spelen i London år 1948. Hans vinnande skulptur Hyllning till Ling står utanför Gymnastik- och Idrottshögskolan i Stockholm. Vid olympiader därefter tilläts endast idrottsgrenar.

Skulpturen, som har blivit ett av stadens kännetecken, är i brons och står på en sockel i ett grunt vattenkar som lockar många barn till plask och lek.

Gustaf Nordahl

15 Stortorget

fakta om konstnären

Konstnär Gustaf Nordahl

Född 1903 i Helsingborg. Död 1992.

Inriktning studerade vid Konstakademien i Stockholm 1928-34 med Carl Milles och Nils Sjögren som lärare. Var mycket uppskattad under efterkrigstiden med ett stort antal internationella utställningar och offentliga verk.

Axel Olsson
La gamine | 1990

Vi vänder Stortorget ryggen och beger oss mot kyrkan på Hässleholms paradgata, Första Avenyn, som grundlades 1861. På en upphöjd plantering står en liten tjej med en spegel. Skulpturen i patinerad brons ställdes ut 1954 i Paris i en mindre modell.

Axel Olsson invigde själv skulpturen vid en ålder av 73 år, med orden "man ska kunna se vad det föreställer". Han arbetade som sjöman 1935-45 och studerade sedan på Högre konstindustriella skolan i Stockholm för bröderna Sandberg och Nils Möllerberg. Olsson är känd för sina många skulpturer men ägnade sig även åt måleri och teckning.

Skulpturen är privatägd av Karl-Erik Almquist. La gamine betyder tjejen.

Axel Olsson

16 Första Avenyn

fakta om konstnären

Konstnär Axel Olsson

Född 1919 i Åhus, bodde i Arkelstorp. Död 2001.

Inriktning mest känd för Utvandrarmonumentet i Karlshamn. En kopia står i Minnesota, USA.

Sven-Ingvar Johansson

Sven-Ingvar Johansson Väktarna | 2002

Gepardhannen blickar ut över staden. Nedanför vilar honan tillbakadraget. Skulpturerna är tillverkade i trä som klätts med kopparsplåt, fixerad med en stor mängd kopparspik, se bilden på föregående sida.

Konstnärens val av just geparden skapar ett märkligt möte mellan två världar. Nordöstra Skåne och den vilda savannen där geparden är utrotningshotad.

Sven-Ingvar Johansson är utbildad vid Forums Grafikskola i Malmö och växlar mellan grafik och grova skulpturer i trä. Han arbetar gärna i stor skala med motorsåg och stämjärn.

I Hembygdsparken har han skulpterat ett antal döende almar och förvandlat stammarna till lekfulla djur, se sid. 22.

17 Första Avenyn

fakta om konstnären

Konstnär Sven-Ingvar Johansson
Född 1962, bor i Osby.
Inriktning arbetar i naturalistiskt stil med motiv från djur, natur och vardag i akvarell och torrnlåsteknik, men skulpterar också med motorsåg. Håller kurser vid naturbruksgymnasiet i Osby.

Per Wennerstrand

Per Wennerstrand Gravitation | 2008

Framför kyrkan mediterar en droppformad gestalt i brons, på ett mjukt fasat fundament i Vångagranit.

Händerna bildar en skål där regnvatten fångar solreflexer.

Per Wennerstrand har ett personligt och avskalat formspråk som ofta glider mellan människor, natur och himmel.

Skulpturen svävar med ett mildt meditativt skimmer, stillsamt och filosoferande, vilket återkommer i en annan av Wennerstrands konstnärliga gestaltningar på Södersjukhuset i Stockholm.

Skulpturen står på Svenska Kyrkans mark men ägs av Hässleholms kommun.

18 Skolgatan

fakta om konstnären

Konstnär Per Wennerstrand
Född 1963 i Västerås, bor och verkar i Stockholm
Inriktning utbildad bl a vid Västerås Konstskola och Konsthögskolan i Stockholm. Arbetar med spoken word, dikt, bild och skulptur i trä, betong, brons, plast och järn. Målar i olja, akryl, emalj och akvarell. Signerar sina verk Erik Holm.

Lena Cronqvist

Lena Cronqvist Grimaserande flicka | 2000

Vi svänger in på Östergatan vid Väktarna.

Målaren, grafikern och textilkonstnären Lena Cronqvist utbildade sig på Konstfack och Konstakademien i Stockholm. För femtio år sedan väckte hon uppståndelse med sina självbiografiska konstverk om barns utsatthet, död och ångest.

Med sin konst ställer hon sig gärna mitt i vägen. Vi betraktare kan försöka smita förbi. Eller stanna upp, märkbart påverkade av kraften i hennes bilder.

Hennes **Grimaserande flicka** i patinerad brons, bygger en bro mellan barndomen och

vuxenvärlden, mellan längtan att bli omtyckt och sedd och kampen om självständighet och frihet. Uppväxtens ångest och svärmod fångas in i en gäckande gest av sorglöshet. Lång näsa åt alla krav och måsten! Småflickors korta tid av fri lek och fantasi naggas ständigt i kanten.

"I flickans tid är varje handling tillåtten, varje grimas en utmaning både mot världen och det JAG som de skall dresseras att bära – alldeles snart, när deras fria tid abrupt har tagit slut" skrev författaren Göran Thunström i en betraktelse över hustruns flickskulpturer.

Lena Cronqvist är internationellt prisbelönad och en av våra främsta men också mest skygga konstnärer. Hennes verk säljs för rekordpriser på konstauktioner.

19 Östergatan

fakta om konstnären

Konstnär Lena Cronqvist
Född 1938 i Karlstad, bor i Stockholm och på Koster.
Inriktning åren i sträng flickskola på -40 talet lämnade djupa spår. Cronqvists ifrågasättande av auktoriteter och familjens roll i samhället är närvarande i många bilder och skulpturer. Hon är utbildad på Konstfack och Konstakademien 1959-1964, har även skildrat sorgen efter maken författaren Göran Thunström. Sonen Linus är regissör.

Bertil Englert
Sammanstrålning | 1997

Framför Stadshuset reser sig en kosmisk pelare, vinnare i den gestaltningstävling som kommunen utlyste 1995.

Skulpturen i patinerad koppar på en stomme av rostfritt stål mäter 13 meter. Den förenar fyra grafiska kurvor: röntgenvågor högst upp, därefter ultraviolette vågor, infraröda ljusstrålar och radiovågor. Tillsammans bildas en dynamisk kurva som konstnären själv namngav Kosmisk strålning.

Skulpturen står i en bassäng med sju vattenstrålar som symboliserar de sju kommuner som 1975 slogs samman i nuvarande Hässleholms kommun.

Vattnet i den grunda bassängen består av färskvatten och kan drickas av både människor och djur.

fakta om konstnären

Konstnär Bertil Englert
Född 1932 i Helsingborg, bor vid Västersjöns strand
Inriktning målare, skulptör och tecknare med intresse för grottmålningar, kosmiska strålar, solkraft, ekologi, primitiva naturreligioner och porträttkonst från olika epoker. Utfört ett stort antal offentliga verk. Spelar cornett i ensemblen Skånsk mässing. Avlade studentexamen i Hässleholm 1950.

Bertil Englert har efter studier vid konsthögskolan i Stockholm och Valand i Göteborg flitigt arbetat som konstnär med ett djupt politiskt och socialt engagemang.

Han är intresserad av djur och natur. Inspelningar av knölvalens sång gav upphov till grafiska kurvor, liknande toner på ett notblad.

Englerts utställning Jurtan med en tibetansk tältbostad, i Riksställningars regi, turnerade under många år runt om i hela landet.

Han har gjort ett stort antal offentliga verk, bl a utsmyckning av Stockholms tunnelbana samt en skulptur vid Vä-anstalten.

Bertil är uppskattad föredragshållare och guidar ofta besökare i sin skulpturpark och ateljé.

20 Nytorget

Elna Jolom
Näckros | 2009

fakta om konstnären

Konstnär Elna Jolom
Född 1981 i Gärsnäs, bor och verkar i Norra Björstorp
Inriktning blåser och formger stora graalpiäser, serier av bruksglas och skulpturer vid sidan om föredrag och visningar. Har genomfört utställningar på Nordiska Kristallmagasinet i Stockholm, i Dubai, Mexiko, New York, Hong Kong, Tokyo, Paris och på världsbiblioteket i Alexandria.

Innanför entrén till Stadshuset blommar en skir näckros med sammanfogade kronblad i handblåst glas och stora blad av glaserad emalj.

Glasblåsaren, formgivaren och konstnären Elna Jolom arbetar gärna med organiska former. Hon har lärt sig hantverket av erfarna yrkesmän vid glashyttor i Orrefors och Kosta. Många glaskonstnärer ägnar sig mest åt formgivning och har skickliga blåsare till sin hjälp att förverkliga sina idéer. Elna behärskar både hantverket och processen. Hon har byggt upp en egen hytta i Björstorp, norr om Brösarp, där hon ständigt utmanas av den glödgheta glasmassan och visar besökare det urgamla hantverket.

Skulpturen är belyst med dioder under blad och i pistiller.

21 Nytorget

Axel Ebbe
På demantehällen | 1932

Vi gör en avstickare, korsar Viaduktgatan och går in i den starkt decimerade stadsparken där två sjuöngfruar vilar på en solvarm klippa.

Skulpturen av Axel Ebbe är Hässleholms första offentliga konstverk, invigd 1 juli 1932. Att man valde ett verk av Axel Ebbe är inte förvånande. Han var omtalad för sina offentliga skulpturer, bl a Arbetets ära på Möllevångstorget i Malmö och Sjöormen i Trelleborg.

Ebbe var präglad av sekelskiftets stilar; jugend, symbolism och nationalromantik. Jugendstilen kan skimras i skulpturens slingrande former och böljande ornament. Läs mer om Axel Ebbe och hans berömda Snapphane på sidan 21.

22 Stadsparken

Zaida Thorgren och Alf Björk
RUM | 1996

Vi går tillbaka, passerar Stadshuset och promenerar Stadshusgatan fram till Hembygdsparken. I slänten står en skulptur i tegel och glas, uppbyggd kring en cirkel. Två cirkelbågar i tegel står på storgatsten lagda i en cirkel. Med flera glasskivor ihopfogade framträder glasets egen färg tydligt – en djupt grön ton. Glaset fångar upp och fördelar ljusstrålarna som bryter mot teglets röda färg. I mörker ändrar skulpturen karaktär då ljuset försvinner. Cirkeln symboliserar ofta det fullbordade och det fulländade kretsloppet.

Konstnärer arbetar sällan tillsammans med ett offentligt verk, men i det här fallet har Alf Björk och Zaida Thorgren lyckats skapa en gemensam skulptur som passar väl in i omgivningen.

23 Röingegatan

fakta om konstnären

Konstnärer Zaida Thorgren och Alf Björk
läs om Alf Björk på sid. 5

Född 1952 i Hässleholm

Inriktning målare, skulptör och textilkonstnär utbildad på Valands konsthögskola i Göteborg.

Axel Ebbe

Axel Ebbe
Snapphanen Lille Mats | 1934

På höjden ovanför stadens Hembygdspark med Sörby gamla prästgård, en välbesökt kaffestuga med kakbuffé och våfflor och ett hembygdsmuseum som samtliga flyttats från olika delar av Västra Göinge Härad och uppförts på nytt i parken, står snapphanen Lille Mats och spejar ut över grönskan.

Parken, byggnaderna, museet, hembygdsföreningen som grundades 1927 och även statyn är samtliga verk av Hässleholms starke man kring sekel-skiftet, Värpatorparen Per Axel Persson (1864-1943). Småbonde, nykterhetsman, politiker, grundare och redaktör av lokaltidningen Norra Skåne som kom ut med sin första utgåva 1899.

Persson ville ha en snapphane i sin park och startade en insamling år 1932. Han kontaktade konstnären Axel Ebbe som var känd för sina nationalromantiska skulpturer och bestämde utformningen.

P A Persson krävde en skulptur i patinerad brons, en stolt och karismatisk upprorsledare med hatt, vilket helt stred mot Axel Ebbes uppfattning. Värpatorparen samlade ihop 9 000 kr, vilket var en stor dåtida summa och lyckades få igenom alla sina krav.

Snapphanen Lille Mats är fortfarande en symbol för Göinge och dess historia som gränsland under stormaktstiden då göingarna kämpade för den danske kungen mot de svenska trupperna.

Bössan lär vara en kopia av ett vapen som återfunnits från striderna. En snapphanebössan från 1600-talet finns utställd på Hovdala slott, 7 km söder om Hässleholm.

24 Hembygdsparken

fakta om konstnären

Konstnär Axel Ebbe

Född 1868 i Hököpinge, död 1941 på födelseorten.

Inriktning studerade måleri och skulptur för Stephan Sinding. Vistades i perioder i Berlin, Wien, Paris och London. Han skrev på dialekt och gav ut skriften Rijn å rodevelska år 1913. I Trelleborg finns ett museum med ett urval av hans verk.

En kopia av skulpturen Snapphanen står i Prästö i Danmark.

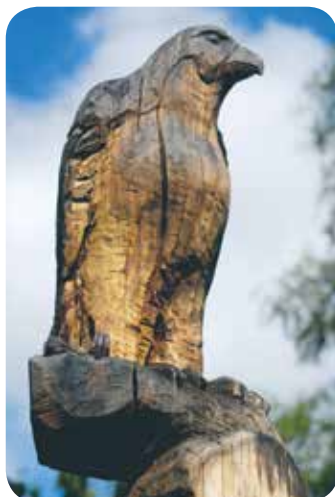
Sven-Ingvar Johansson
Motorsågskulpturer | 2007-10

Almsjukan har drabbat hembygdsparken i Hässleholm. I stället för att helt ta bort träden, har Sven-Ingvar Johansson med hjälp av motorsåg och stämjärn fått i uppdrag att göra ett antal trädiskulpturer av stammarna.

På bilderna ser vi bl a Afrikansk Serval (nedan), Pilgrimsfalk och konstnärens son Lukas med en falk på huvudet (längst till höger).

Läs mer om konstnären på sid 16.

25 Hembygdsparken

Helge Lundström
Vattenfall | 2000 och 2003

Vi promenerar genom hembygdsparken och passerar ett mindre vattenfall ovanför skvaltvarnen. Fortsatt under Kristianstadsvägen och ett större fall öppnar sig i slutningen.

Helge Lundström har formgett båda fallen och förenar sten och vatten i en alldeles egen konstform.

Lundström arbetar med naturens eget material och utgår från platsen, starkt präglad av asiatisk landskapsformgivning. Befintliga stenblock byggs upp till naturliga vattenfall.

Trots en hög ålder är han fortfarande aktiv vid anläggningen av sina verk och drar och sliter i stenarna för att få dem att ligga rätt. Hans privata trädgård utanför Simrishamn är väl värd ett besök.

26 Kristianstadsvägen

fakta om konstnären

Konstnär Helge Lundström
Född 1925, bor i Gislöv på Österlen
Inriktning komponerar med sten, vatten och växter. Stenarna står för dramatik, vattnet ger liv, växterna färg och förändring under årets växlingar. Tilldelats Patriotiska sällskapets medalj. Upphovsman till det berömda äppelkonstverket som varje höst visas på äpplets dag i Kivik. Äppeltavlan är 72 kvm och kräver 2,1 ton färska äpplen.

Hans Fredholm
Klot | 2001

Vi följer Kristianstadsvägen mot centrum och upptäcker ett rostfärgat klot i mitten på närmaste rondell.

Skulpturen i cortenplåt med neonbelysning som framträder kvällstid, visar på sambandet mellan rum, arkitektur och konst. Hans Fredholm är utbildad ljusdesigner och arbetar ofta med gestaltningar av vägmiljöer.

27 Kristianstadsvägen

fakta om konstnären

Konstnär Hans Fredholm
Född 1952 i Sundbyberg, bor i Eksjö
Inriktning utbildad vid Konstfack och Konstakademien. Uppdrag som ljussättare av kulturmiljöer och visuella gestaltningar av vägmiljöer vid sidan om sedvanligt bildkonstnärskap.

Leif Lilja
Kattvakt | 2002

Vi gör en snabb avstickare in på Vallgatan lilla bakgård. Hög blicken ovanför parkeringen till fasadens husgavel. En svart liten katt smyger fram.

Med detaljer i smide har skulptören och målaren Leif Lilja format en relief som passar till bakgårdens atmosfär.

Leif Lilja är en färgstark och levnadsglad konstnär med ett långt och skiftande liv bakom sig. Han har erfarenheter från arbeten som metallarbetare, reparatör, furir, sjöman och motorcykelartist, vid sidan av konsten.

Hans verk är explosivt uttrycksfulla, oavsett om de är komponerade av färg eller järn.

– Jag gör det som jag tycker är roligt, precis när och som jag vill, summerar han livet och konstnärskapet.

Ägare till skulpturen är Länsförsäkringar Göinge.

28 **Vallgatan**

fakta om konstnären

Konstnär Leif Lilja

Född 1938, bor på gården Lilla Mölleröd, Bjärnum

Inriktning arbetar ofta med smide. Järnsculpturen Vargen i Tyringe är skapad i en för Leif typiskt stil. Representerad: Helsingborgs museum, Jämshögs kyrka, Ishallen i Tyringe, Fackens hus i Stockholm. m.fl.

fakta om konstnären

Konstnär Roger Simonsson

Född 1951 i Mariestad, bor i Linneryd, Småland

Inriktning arbetar som konstnär och konstkonsult med uppdrag för kommun och landsting.

Leif Lilja

Roger Simonsson
Strömmar | 1999

Hög blicken och beundra fasaden ovanför Skånetrafikens kontorslokaler. I glaspartierna svävar lätta och ljusa utsmyckningar i limegrönt och klarblått. Med akvarellfärger har Roger Simonsson målat på japanskt rispapper som sedan placerats mellan laminerat glas.

Roger arbetar även med olja och akryl samt grafiska tryck. Utsmyckningen ägs av Länsförsäkringar Göinge.

29 **Andra Avenyn**

Roger Simonsson

Kajsa Mattas
Ängel | 1999

Den strömlinjeformade och avskalade skulpturen står något skymd bakom träden. Tankarna dras till den långsamma och rytmiska andhämtningen hos en havsdyning.

Kajsa Mattas är en av de mest namnkunniga skulptörerna i Sverige. Hon är mest känd för sina bronsskulpturer vid Sagerska palatset i Stockholm. Hon har även gjort en skulptur av Göran Persson som står i riksdagshuset.

Kajsa Mattas är dotter till den kände finske målaren Åke Mattas, som ofta utgick från människan i sina verk, avskalade från ovidkommande utanverk och sparsmakade i färgen. Kajsa har en klar inspiration från fadern i sina skulpturer. Ofta är det människor som avbildats både verkliga och ur litteraturen.

Hon tilldelades Skulptörförbundets Sergelstipendium år 2009 med motiveringen *”Kajsa Mattas är en konstnär som med stor konsekvens och små medel ger sina skulpturer en förbindelse mellan den inre och yttre verkligheten. Hon får ytan att leva. Där finns stillheten som om den vore slipad av havet under lång tid, men också en yta så full av känslor, som om den ville sprängas inifrån.”*

Skulpturen i patinerad brons ägs av Länsförsäkringar Göinge.

30 **Andra Avenyn**

fakta om konstnären

Konstnär Kajsa Mattas

Född 1948 i Finland, bor i Stockholm

Inriktning utbildad på Konsthögskolan i Stockholm. Utställningar och ett stort antal offentliga uppdrag, bl a till Katolska kyrkan i Uppsala. Tilldelades år 2005 Prins Eugéns medalj.

Kajsa Mattas

Börje Berglund
Förväntningarnas väktare | 2003

Skulpturer eller konsthantverk? Var går gränsen? En konstnär som arbetar med lera, textilier eller ädla metaller hamnar ofta i ett fack. Konsthantverket ges inte alltid samma status som bildkonst.

Börje Berglund har med åren frigjort sig från den klassiska uppdelningen av konst i olika fack. Han skapar keramiska skulpturer utan tankar på vilken kategori de tillhör. Det viktiga är ytan och färgen.

Oväntade material resulterar i spännande mönster: myggnät, skosulor och kryptiska meddelanden i form av små vykortshälsningar. På gaveln till huset mitt emot Hotell City, har Börje gjort en utsmyckning i två delar. I polerad betong står en väktare på post i markplan medan tre korpar spanar uppe vid takåsen. Verket ägs av Länsförsäkringar Göinge.

31 Godtemplaregatan

Börje Berglund

fakta om konstnären

Konstnär Börje Berglund
Född 1948, bor och verkar i Kristianstad

Inriktning utbildad på Konstfack i Stockholm. Favoritmaterialet är keramik och drejning. Flera offentliga verk, t ex Vägskäl, ett bronshalvklot på diabas om Harry Martinson i Olofström. Tillsammans med Per Erik Tell har han skrivit en deckare som kretsar kring ett av Berglunds intressen, whisky. Känd för personliga och småkluriga gestaltningar.

Axel Olsson

Axel Olsson
Moran | 1983

Fisktorget var en livlig mötesplats långt in på 1900-talet, då stadsborna hämtade vatten i torgets brunn, anlagd 1890. När torget renoverades 1999, markerades den gamla brunnens plats med två ämbar i trä.

Bronsskulpturen av en kvinna i 2/3-dels storlek som bär vatten i ett allmogeambar, stod tidigare på en privat innergård. Skulpturen samspejar väl med torgets övriga gestaltning.

Axel Olsson gjorde många skulpturer kring arbete och barn. Hans mest kända verk skildrar Karl-Oskar och Kristina på väg till Amerika (Utvandrarmonumentet i Karlshamn). Ett urval av hans barnskulpturer kan ses i Kristianstad, exempelvis Tre trallande jäntor, Hoppa bock och Sommarlek.

Skulpturen i patinerad brons ägs av Länsförsäkringar Göinge.

Läs mer om konstnären Axel Olsson på sidan 14.

32 Fisktorget

Per Andersson
Vattugatan eller Teatergatan | 2003

Vi avslutar med att presentera utformningen av en hel gata där landskapsarkitektur, arkitektur och design glider in i varandra.

Vattugatan kallades Anders Persgata fram till mitten av 1900-talet. Under 1800-talet vara gatan en å där de första stadsborna fångade kräftor. Efter att ha fyllts igen, var gatan lerig och ständigt blöt. För att kunna gå någorlunda torrskodd, klev stadsborna på upphöjda gatustenar. Vattnet fyllde brunnen på Fisktorget och försörjde många hushåll med vatten.

Vattugatan hade en underordnad ställning i staden och befolkades mest av tjänstefolk och arbetare på väg till de fabriker och småindustrier som fanns på tomterna intill.

Uppdraget att skapa en välkomnande och tydlig

entré till Kulturhuet gick till landskapsarkitekt Per Andersson som arbetar på Sydväst Arkitektur och Landskap i Malmö. Han tog fasta på tanken att skapa en teatermiljö och vävde in detaljer som vanligtvis hör hemma på en teaterscen.

– Jag ville ge gatan en tydlig rumskänsla, berättar Per Andersson. För att skapa ett helt golv, valde jag ett hårdbränt marktegel, ett vackert och levande naturmaterial som är lagt från vägg till vägg, utan trottoarer eller andra kanter.

Upphängda ljusriggar med vajrar fästa i huskropparna, hänger kors och tvärs över gatan. Ljuset är koncentrerat i ljuskäglor som kan riktas mot olika motiv – skulpturerna i gatan eller själva entrén. Med färgade filter kan ljuset förändras och anpassas till olika evenemang eller årstider.

Betongskulpturerna samspelar med gatstenen och är strategiskt placerade för att bromsa passerande fordon.

Entrén till Kulturhuset har fått en tydlig och mer framtonad karaktär med hjälp av stora polerade stycken Vångagranit med rundslipade kanter. Granitblocken fungerar både som sittplats och avgränsare och sticker tydligt ut i gaturummet. Entrén välkomnar besökarna att fortsätta in i kulturhuset.

Gatan är en gårdsgata och tillåter trafik på gåendes villkor i en riktning. De två betongskulpturerna av Minako Masui är strategiskt placerade för att begränsa fordonens fart. Sommardag flyttar en servering ut på gatan intill entrén.

Fastigheterna på motsatta sidan är uppförda i stil och färgskala som harmonierar med gatans formspråk.

Vattugatan har förvandlats till en spännande träffpunkt med inbjudande sittplatser och vackra konstnärliga detaljer.

33 Vattugatan

fakta om utformningen

Landskapsarkitekt Vattugatan Sydväst Arkitekt & Landskap **Projektledare** Per Andersson

Sten svartbränd naturtegel lagt i fiskbensmönster inspirerad av parkettgolv

Entré till kulturhus sitt- och stödmur i rundfasad och polerad röd Vångagranit

Belysning sju belysningsrossar, åtta meter vardera, fästa i vajrar över gatan. Varje tross har fem armaturer med olika strålningskoncentration.

Konstnärlig gestaltning Vindarnas portar av Minako Masui, läs mer om skulpturerna på sidan 6.

Fastigheter Arkitekter till kulturhuset som ägs av Hässleholms kommun, är Erséus, Frenning & Sjögren Arkitekter.

Fastigheterna längs med östra sidan, Köpmannen 3, ägs av Norén Fastigheter och innehåller butiks- och kontorslokaler samt 48 hyreslägenheter. Arkitekter är Uulas Arkitektbyrå.

Konstverk, konstnär och placering

1. Galaxisk korsväg	Henrik Jörgensen
Hässleholm Kulturhus entréhallen	17. Väktarna	Sven-Ingvar Johansson
Första Avenyn
2. Utan titel	Eva Larsson
Hässleholm Kulturhus biblioteket	18. Gravitation	Per Wannerstrand, Skolgatan
3. Via Prima	Alf Björk
Hässleholm Kulturhus biblioteket	19. Grimaserande flicka	Lena Cronqvist, Östergatan
4. Reflection	Jukka Mäkelä
Hässleholm Kulturhus våning 2,
salongsfoajén	20. Sammanstrålning	Bertil Englert
Nytorget framför Stadshuset
5. Vindens portar	Minako Masui, Vattugatan	21. Näckros	Elna Jolom, Stadshuset
6. At full speed	Margit Kristiansson
framför Resecentrum	22. På demantehällen	Axel Ebbe, Stadsparken
7. Katedral	Stellan Lindblad, Resecentrum	23. RUM	Alf Björk och Zaida Thorgren
Röingegatan
8. Partitur	Anders Rönnlund, Norra Station	24. Lille Mats	Axel Ebbe, Hembygdsparke
9. Lisa	Lars-Åke Blom, Norra Station	25. Träskulpturer	Sven-Ingvar Johansson
Hembygdsparke
10. Fasadrelief	John Wipp, Bokeberg	26. Vattenfall	Helge Lundström, Hembygdsparke
(båda sidor om Kristianstadvägen)
11. Ikaros	Walter Bengtsson
Järnvägs-gatan-Tingshusgatan	27. Klot	Hans Fredholm
Kristianstadvägen/Östergatan
12. Ringlek	Bror Forslund, framför Tingshuset	28. Kattvakt	Leif Lilja, Vallgatan
13. Herden och fåret	Peter Tillberg, Frykholm-gatan	29. Strömmar	Roger Simonsson, Andra Avenyn
14. Speak out	Åsa Herrgård, Stortorget	30. Ängel	Kajsa Mattas, Andra Avenyn
15. Våren	Gustaf Nordahl, Stortorget	31. Förväntningarnas väktare	Börje Beglund
Godtemplaregatan
16. La gamine	Axel Olsson, Första Avenyn	32. Moran	Axel Olsson, Fisktorget
		33. Teatergatan	Per Andersson, Vattugatan

fakta om skulpturguiden

Foto Ulrika Göthenqvist Ottvall **Redaktör, grafisk form, produktion** Josefine Bellan **Tryck** AM Tryck & Reklam
© Hässleholms Kommun 2010

Skulpturguiden finns tillgänglig på Hässleholms Turistbyrå, Stadsbiblioteket, kommunens biblioteksfilialer samt på servicekontoren. Vill du beställa klassuppsättningar eller boka tid för en guddad vandring med guide (mot avgift), kontakta 0451-26 71 03.

Gruppen för offentlig konst i Hässleholms kommun består av tjänstemän från olika facknämnder, representanter från föreningsliv och stad med förvaltningschefen för stadsbyggnadskontoret som sammankallare.

Kommunstyrelsen fastställer årligen budget för inköp av konst samt är ytterst ansvariga och beslutande för varje projekt.

Hässleholms kommun
Stadshuset
281 80 Hässleholm
0451 - 26 70 00
kommun@hassleholm.se
www.hassleholm.se

HÄSSLEHOLMS
KOMMUN